

Nr. 25 • April 2006

EU og udviklingslandene

Bistand og handel

Lige siden EF blev dannet i 1950'erne, har der været et tæt samarbejde mellem udviklingslandene og det europæiske fællesskab. Dengang var flere af udviklingslandene kolonier under nogle af EF's medlemsstater, og derfor har der historisk set været en tæt samhandel mellem det europæiske marked og udviklingslandene.

EU's udviklingspolitik omfatter hovedsageligt økonomisk bistand til udviklingsprojekter og særlige samarbejdsaftaler, der giver ulandene særlige gunstige handelsvilkår.

Handel

EU's toldunion overfor omverdenen indebærer, at der kan pålægges told, kvoter og begrænsninger på varer, der er produceret *udenfor* EU for at beskytte det indre marked *indenfor* EU. Men netop samhandlen med udviklingslandene er en vigtig del af EU's udviklingspolitik, og derfor gælder der særlige vilkår, når der handles med udviklingslandene.

De 78 fattigste lande i verden deltager i et samarbejde, der kaldes AVS-samarbejdet. Det står for Afrika, Vestindien

Nødhjælp

EU har et budget på ca. 500 millioner EURO om året til nødhjælp i tilfælde af naturkatastrofer såsom jordskælv, orkaner, oversvømmelser eller tørke.

Adgang til rent drikkevand er en mangelvare i mange ulande.

og Stillehavsområdet. To gange om året mødes EU med AVS-landene for at diskutere og evaluere samarbejdet.

Samarbejdet omfatter udviklingsbistand og en særlig fordelagtig handelsaftale. Handelsaftalen indebærer, at EU ikke må pålægge told, kvoter eller andre handelsrestriktioner på landbrugsvarer og færdigvarer, som ikke direkte er i konkurrence med EU's egne landbrugsvarer.

Men da EU yder stor økonomisk støtte til landmændene indenfor EU, er det dog vanskeligt for udviklingslandene at komme ind på markedet. For udvik-

lingslandene er det afgørende for deres indtjening, at de får bedre adgang til EU's marked. For visse produkter; bananer, ris og sukker er der derfor indgået særtaftaler, fordi det er særdeles vigtige eksportvarer fra udviklingslandene, som også produceres indenfor EU. Fortsat møder EU dog stor kritik blandt andet fra ulandsorganisationer af, at handelsaftalerne ikke i tilstrækkelig grad giver ulande mulighed for at afsætte deres produkter på det europæiske marked. Siden 2001 har EU forsøgt at imødegå noget af kritikken blandt andet ved at afvikle al told på alle varer (undtagen våben) fra 49 af de fattigste AVS-lande.

Bananer er en vigtig handelsvare for mange ulande.

Udviklingsbistand

EU's udviklingsbistand gives som finansiel støtte indenfor rammerne af nogle programmer, der blandt andet sigter mod en bedre infrastruktur, sundhed og uddannelse. Målet er at give ulandene en bedre kontrol over deres egen udvikling, hvilket kræver helt basale behov som rent vand, bedre adgang til fødevarer, udryddelse af sygdomme og bedre adgang til medicin.

Vidste du...?

EU betaler ca. 500 millioner EURO om måneden til bistandsprojekter.

Bistand i mål og tal

I alt bidrager EU og medlemsstaterne tilsammen med ca. 39 milliarder Euro (290 milliarder kroner) i egentlig bistandshjælp til udviklingslandene om året. Det svarer til ca. 0,39% af de 25 medlemsstaters samlede BNP, eller til ca. halvdelen af al bistandshjælp i verden.

Der er dog stadig langt til målet, som EU ministrene har fastsat til 0,7% af BNP i 2015, og et delmål på 0,56% i 2010. Kun Danmark, Luxembourg, Ne-

derlandene og Sverige lever allerede nu op til målsætningen.

Udover finansiel bistand yder EU billige og fordelagtige lån gennem Den Europæiske Investeringsbank, som primært går til investeringer i udviklingslandene.

Menneskerettigheder og demokrati

I alle EU's samarbejdsaftaler er der klausuler om overholdelse af menneskerettigheder. Det indebærer, at hvis samarbejdslandet overtræder og krænker menneskerettighederne, har EU mulighed for at sanktionere. Det kan f.eks. ske ved at hindre adgangen til

det europæiske marked eller helt at ophæve aftalen eller bistandsprojekterne i det pågældende land. Som noget nyt er der også kommet fokus på, hvorvidt civilsamfundet inddrages i udviklingsprojekterne, og politiske mål om forbedring af kvinders forhold, beskyttelse af miljøet, og at landene afstår fra spredning af masseødelæggelsesvåben.

Kvoter

Vilkårene for de internationale handelsaftaler forhandles gennem World Trade Organisation (WTO). Her taler EU med »én stemme« på mandat fra de 25 medlemslande. Det var f.eks. WTO, der besluttede, at der skal være fri handel på tekstiler importeret fra Kina fra 1. januar 2005.

Vidste du...?

at ca. 42% af EU's budget går til at støtte landbruget i EU?

Det var så EU's opgave, at opnå enighed mellem de sydeuropæiske EU-lande, som fortsat har en stor tekstilindustri, og de nordeuropæiske EU-lande, som stort set har lukket ned eller flyttet tekstilindustrien til udlandet.

Udover handelsaftaler i WTO indgår EU også bilaterale handelsaftaler med regioner eller enkelte lande.

Udviklingssamarbejdet, EF-Traktaten, artikel 177

1. Fællesskabets politik med hensyn til udviklingssamarbejde, som er et supplement til medlemsstaternes politik, skal fremme:
  - en bæredygtig økonomisk og social udvikling i udviklingslandene og særlig i de mest ugunstigt stillede blandt disse.
  - en harmonisk og gradvis integration af udviklingslandene i verdensøkonomien.
  - bekæmpelse af fattigdommen i udviklingslandene.
2. Fællesskabets politik på dette område skal bidrage til den generelle målsætning om udvikling og befæstelse af demokratiet og retsstaten samt til målsætningen om respekt for menneskerettighederne og de grundlæggende frihedsrettigheder.